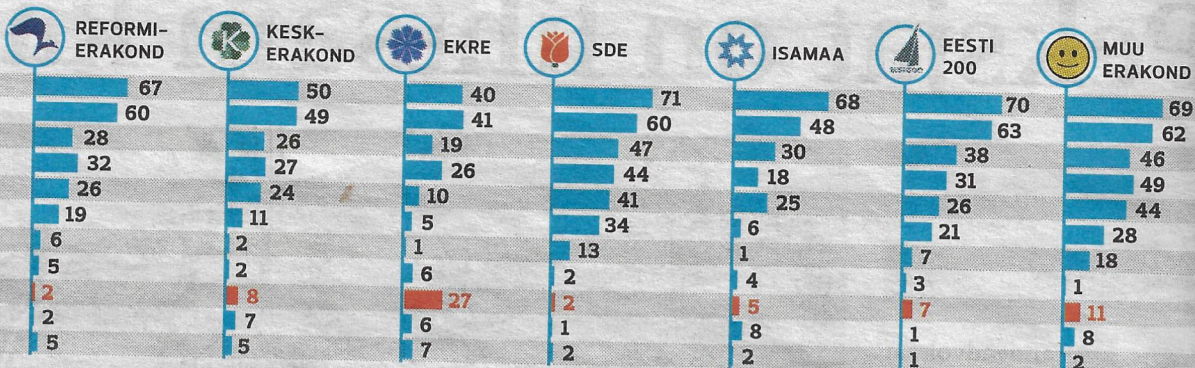

Kõige vähem usuvad kliima soojenemisse EKRE valijad

Valitsuserakondade valijad ei ole altid kliimaprobleemide tõttu oma käitumist muutma.

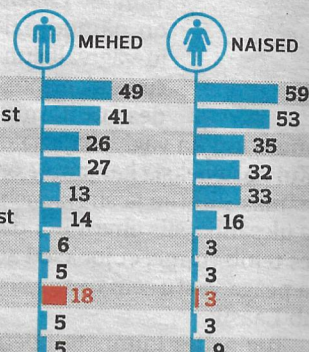
VASTAJAD ERAKONDLIKU EELISTUSE JÄRGI

- Vähendada kiirmoe tarbimist
- Vähendada välismaiste toidukaupade ostmist
- Vähendada isikliku sõiduautoga liiklemist
- Vähendada lennureise (CO₂ jälge)
- Vähendada liha söömist
- Maksma rohkem keskkonnasäästliku elektri eest
- Maksma rohkem makse
- Muu
- Kliimaprobleemi ei eksisteeri
- Ei ole nõus mitte midagi tegema
- Ei oska öelda

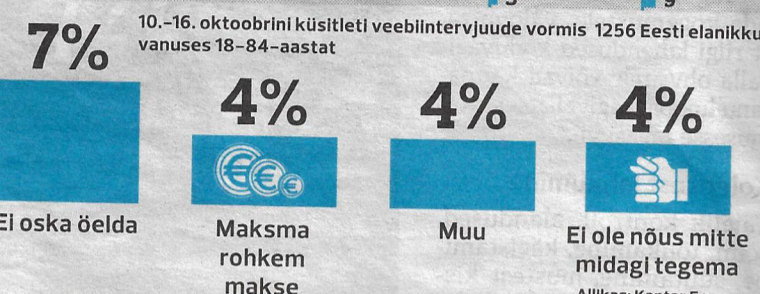
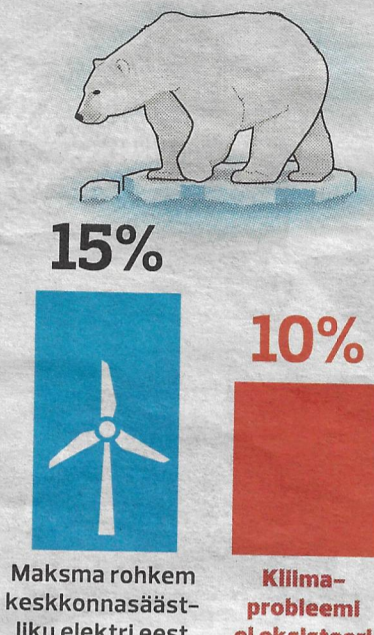
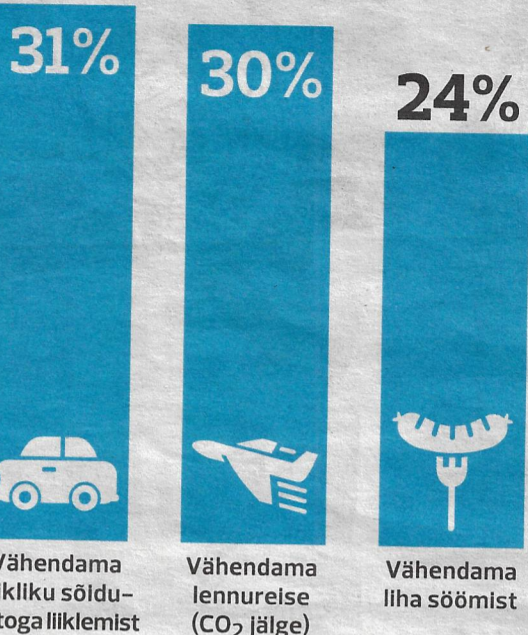

VASTAJAD SOO JÄRGI

- Vähendada kiirmoe tarbimist
- Vähendada välismaiste toidukaupade ostmist
- Vähendada isikliku sõiduautoga liiklemist
- Vähendada lennureise (CO₂ jälge)
- Vähendada liha söömist
- Maksma rohkem keskkonnasäästliku elektri eest
- Maksma rohkem makse
- Muu
- Kliimaprobleemi ei eksisteeri
- Ei ole nõus mitte midagi tegema
- Ei oska öelda

10.-16. oktoobrini küsitleti veebilintervjuude vormis 1256 Eesti elanikku vanuses 18-84-aastat

MITTE MINU RAHAKOTIST. Ehkki valitsus teeb suuri plaane kliimanetraalsuse saavutamiseks, ei ole Eesti inimesed valmis keskkonnamuutuste tõkestamise nimel kukrut kergendama.

Eestlane kliima eest maksta ei taha

EGE TAMM
reporter

Postimehe tellitud ja Kantar Emori läbi viidud küsitlusest ilmnes, et valdav osa inimestest ei ole valmis kliimaprobleemide leevendamiseks oma taskust raha välja käima. Pigem tahetakse panustada teistel viisidel, mis nende raha hoopis säästavad – näiteks osta vähem riideid ja teha vähem lennureise.

Enam kui 1250 inimeselt küsiti, mida nad on ette arvanud vastusevariantidest valmis tegema, et anda oma panus kliimaprobleemide leevendamiseks. Üldse midagi ette võtma oli nõus 79 protsenti vastajatest, kellest enamik panustaks ainult tarbimise vähendamise arvelt.

Natuke üle poole vastajatest – 54 protsenti – on valmis vähendada kiirmoe tarbimist. Populaarsuselt teine panustamise viis on osta vähem välismaised toidukaupu.

Kõige vähem altid on inimesed rohkem makse maksma. Vaid neli protsenti vastajatest peab seda võimalikuks. Sissetulekute lõikes siinjuures märkimisväärsed erinevusi ei ole, kuid elukoha järgi küll. Nimelt on nõus rohkem makse maksma inimesed just väikelinnadest, vähim aga suuremate linnade asukad ning maal elavad inimesed. Ka teine otseselt rahakotti kergendav panustamise viis ei kogunud vas-

tajate seas toetust: keskkonnasäästliku elektri eest on nõus rohkem maksma 14 protsenti inimestest.

Postimees tutvustas uuringu tulemusi ka riigikogu keskkonnamuutuste komisjoni esimehele Erki Savisaarele (KE) ja komisjoni liikmele Jevgeni Ossinovskile (SDE). «Esimehe emotsioon on see, et ega inimesed väga ei ole nõus rohkem maksma selle eest, et nad selle kaudu panustaksid oma taskust raha välja käima. Pigem tahetakse panustada teistel viisidel, mis nende raha hoopis säästavad – näiteks osta vähem riideid ja teha vähem lennureise.»

Ebamueeldivast ei pääse
Ossinovski aga märkis, et kliimamuutustega võitlemisel peab leppima ka ebamugavustega. «Tegelikult tuleb teha neid asju, mida me kõige vähem tahame teha, ja veelgi rohkem.» sõnas ta.

Niikaua, kuni me probleemist aru ei saa, ei muuda me oma käitumist ega oska seda nõuda ka oma valitsejalt.

sotsiaaldemokraat Jevgeni Ossinovski

Ta rääkis, et ei piisa ainult sellest, kui inimesed jäta-
vad kõrvale plastikut kõrvatikud ja taldrikud. «Paljud räägivad, et vaata, kui suuri samme me astume. See on ju tegelikult kõõms. Selliste sammude kõige suurem mõju on see, et inimestel on südametunnistus rahul, aga ei tohi olla rahul,» ütles Ossinovski.

Samas märgivad mõlemad poliitikud, et muutused inimeste igapäevaelus ei lahenda

kliimaprobleeme, vaid tarvis on teha nii-öelda suure efektiivsusega süsteemseid muudatusi. «Arutasime just keskkonnakomisjonis uut küüst. See küüst vähendab CO₂ heidet 90 protsenti. Kui lennufirma võtab selle küüst kasutusele, siis mis on selle sammu ökoloogiline jalajalg võrreldes sellega, et kolm inimest otsustavad, et nad ei söida sellise lennukiga? Selles mõttes tuleb suur efekt tõesti kuskilt mujalt,» märkis Erki Savisaar.

Samasuguse näite töö ka Ossinovski: keskkonnasõbralikku toitu saab osta ainult siis, kui see on poes müügil. «Liiga suuri ülesandeid ei saa üksikisikule panna, sest väga paljud asjad on tema kontrolli alt väljas,» sõnas ta.

Nii võib aga küsida: milleks siis peaks tavainimene üldse midagi ette võtma? «On oluline, et inimesed saaksid aru probleemi ulatusest ja suurusest. Niikaua, kuni me sellest aru ei saa, ei muuda me oma käitumist ega oska nõuda ka oma valitsejalt, et teistmoodi poliitikat tehtaks,» arvas Ossinovski.

Praegu on valitsusele kliimamuutustega võitlemiseks juhised andnud Stockholmi Keskkonnauuringute (SEI) Tallinna keskuse koostatud kliimaraaport. Selles nimetatakse mitmeid meetmeid, mis aitaksid Eestil aastaks 2050 muuta kliimanetraalseks. Üks uuringu autoritest Siim Meeliste ütles küsitluse tulemusi kommenteerides, et raport kirjeldab, millised oleksid struktuursete muutuste mõjud, kuid ei täpsusta, milliste vahenditega seda saavutada.

Näiteks toob ta elektrihiina, mille kasvust ka küsitluses juttu oli. «Arvestades, et siin-poolsesse Läänemere regiooni osasse on vaja uusi tootmisvõimsusi, võib eeldada, et elektrihiinad kasvavad niikui-nii. Regiooni riikide otsustada on, kas ja kuidas need kulud lõpptarbijale kanda antakse,» ütles Meeliste.

Kümnendik ei usu

Nagu aga küsitlusest näha, ei ole inimesed valmis oma rahakotti meelsasti kergendada. Eriti keeruline võib seda olla teha inimestel, kes ei usu, et kliimaprobleem oleks olemas. Need inimesed moodustasid kümme protsenti kõigest vastajatest.

Selle küsimuse vastuste puhul on aga näha küllaltki suuri erinevusi sõltuvalt inimeste erakondlikest eelistustest. Näiteks EKRE valijate seas on enim – 27 protsenti – neid, kes märkisid vastuseks «kliimaprobleemi ei eksisteeri». Ka teiste valitsuspartei-
de ja Reformierakonna valijate seas on kliimamuutuste mit-teuskujaid vaid 1,6 protsenti.

Keskerakondlane Erki Savisaar ütles valitsuserakonda-de ja opositsiooni valijate eri-nevaid lähenemisi kommen-teerides, et inimestel ei ole lihtsalt piisavalt infot. «Valit-suskoalitsiooni erakonnad ei ole kliimast üldse väga aktiiv-selt rääkinud. See ei olnud ka

Koalitsioonierakonnad ei ole kliimast aktiivselt rääkinud. See ei olnud valimistel isegi teemade esiviisikus.

keskerakondlane Erki Savisaar

elimestel valimistel isegi tee-made esiviisikus. Valijad ei ole veel selles küsimuses oma sei-sukohta päriselt kujundanud,» leidis Savisaar.

Jevgeni Ossinovski ütles, et sotside suurem poolehoid klii-maprobleemide leevendamise-le tuleneb asjaolust, et erakond on aastate jooksul kliimatee-madega tegeleenud. «Kui EK-RE teadlikult levitab klii-maprobleemide leevendamise-le valitsusliikmete tasemel kui ka parlamendis, siis on mõistetav, et ka suur osa nen-de valijatest kuulab seda jut-tu,» ütles Ossinovski.

EKRE keskkonnaminister Rene Kokk aga näeb teisi põh-justi. «EKRE valijad on üldju-hul konservatiivsemad. Need on kahe jalaga maa peal ole-vad inimesed, kes ei võta ot-suseid vastu kergekäeliselt. Meil poliitikutena tuleb samuti läheneda kaalutletult,» sõnas ta.

Kliimaraaporti autor Siim Meeliste rõhutas, et igal juhul tuleb kliimaprobleemide lee-vendamisega tegeleda. «Äär-muskonservatiivne oleks tä-na teha kõik olemasoleva maa-ilmakorralduse säilimiseks, kuna üks peamised teadlas-te sõnumeid on: mida kiirem ja mastapsem kliima sooje-nemine, seda suuremas tead-matusse me teel oleme,» mär-kis ta.